

AFNAME GESPECIALISEERDE VOLLEGRONDSGROENTEBEDRIJVEN*Jan Buurma*

Als gevolg van magere bedrijfsresultaten en de noodzaak van teeltplanverruiming loopt het aantal gespecialiseerde vollegrondsgroentebedrijven snel terug. De afname is groter dan bij de gemengde vollegrondsgroente/akkerbouwbedrijven. Daarmee lijkt de al jaren gepropageerde omslag naar vollegrondsgroenteteelt in vruchtwisseling met akkerbouw een praktische invulling te krijgen.

De teelt van vollegrondsgroenten kan in twee groepen worden gesplitst: de intensieve en de extensieve (of akkerbouwmatige) vollegrondsgroenteteelt. Bij de intensieve teelten leveren de bedrijven hun producten gesorteerd en verpakt af, bij de extensieve teelten wordt het product als veldgewas en los gestort afgeleverd. Op de gespecialiseerde vollegrondsgroentebedrijven komen vooral de intensieve teelten voor. In dit artikel wordt de ontwikkeling van de intensieve vollegrondsgroenteteelt over de periode 1995-2000 beschreven. Daarbij wordt zowel naar de gespecialiseerde bedrijven als naar de voornaamste gemengde bedrijfstypen gekeken.

Terugloop areaal

Het areaal intensieve vollegrondsgroenten beslaat ruim 23.000 ha. Ongeveer de helft daarvan bevindt zich op gespecialiseerde bedrijven. De andere helft komt voor op een groot aantal gemengde bedrijfstypen (tabel 1).

Het totaal areaal intensieve vollegrondsgroenten is over de periode 1995-2000 met 7% afgenomen. De ontwikkeling verschilt sterk tussen de bedrijfstypen. Op de gemengde bedrijven met akkerbouw is het areaal zelfs met 3% toegenomen. Daar bevindt zich nu bijna 20% van het totaal areaal intensieve groenten. Op de gespecialiseerde vollegrondsgroentebedrijven bleef de teruggang beperkt tot 2%. Bij de andere bedrijfstypen is sprake van een afname van het areaal met 15-30%. Hieruit kan worden geconcludeerd, dat de intensieve vollegrondsgroenteteelt zich verder concentreert op de gespecialiseerde vollegrondsgroentebedrijven en de gemengde bedrijven met akkerbouw.

Tabel 1 Aantal bedrijven met intensieve vollegrondsgroenteteelt en het areaal daarvan in 1995 en 2000 naar bedrijfstype

	Bedrijven			Arealen		
	1995	2000	index 2000 (1995=100)	1995	2000	index 2000 (1995=100)
Gespecialiseerde bedrijven						
Vollegrondsgroentebedrijven	2.008	1.459	73	12.194	11.916	98
Glastuinbouwbedrijven	821	530	65	834	617	74
Akkerbouwbedrijven	879	581	66	1.919	1.585	83
Veehouderijbedrijven	728	454	62	832	589	71
Gemengde bedrijven						
V.gr.groente/glastuinbouwbedr.	338	212	63	1.129	943	84
V.gr.groente/akkerbouwbedr.	861	678	79	4.176	4.321	103
V.gr.groente/veehouderijbedr.	479	315	66	1.558	1.184	76
Andere bedrijfstypen	1.360	947	70	2.364	1.982	84
Totaal	7.474	5.176	69	25.006	23.137	93

Bron: CBS-Landbouwtelling; bewerking LEI.

Bedrijven

Achter de ontwikkeling van de arealen gaat die van de aantallen bedrijven schuil. Het aantal bedrijven met intensieve vollegrondsgroenteteelt is in de periode 1995-2000 met 31% afgenomen. Ook bij de aantallen

bedrijven verschilt het verloop sterk tussen de bedrijfstypen. De gemengde bedrijven met akkerbouw zijn in aantal het minst (-21%) teruggelopen, gevolgd door de gespecialiseerde vollegrondsgroentebedrijven met een afname van 27%. Bij de andere bedrijfstypen zijn de aantallen bedrijven met 30-40% teruggelopen. Ook hier blijken de vollegrondsgroente/akkerbouwbedrijven en de gespecialiseerde vollegrondsgroentebedrijven zich het best te handhaven.

Achterliggende oorzaken

Onderzoeken van het LEI uit het afgelopen decennium hebben geleerd dat het aantal nevenberoepers aanzienlijk sneller terugloopt dan het aantal hoofdberoepers. In het verlengde daarvan is gebleken, dat de kleinere vollegrondsgroentebedrijven wat betreft arbeidskosten niet kunnen concurreren met hun grotere soortgenoten.

De afname van het aantal bedrijven wordt zodoende grotendeels veroorzaakt door het verdwijnen van de kleinere bedrijven en bedrijven met kleinere productie-eenheden. Dit verklaart, waarom de afname bij kerntypen van de intensieve vollegrondsgroenteteelt (vollegrondsgroente/akkerbouw en gespecialiseerd vollegrondsgroente) kleiner is dan bij de andere typen.